

הבית והעליה פרק עשירי בבא מציעא

ק"ח.

עין משפט
נר מצוה

הגיעוך. הם שלך ופנה אותן לענמך: אין שומעין לו. אם אין זה רוצה אין קונה לו דבר הפקר או מתנה: **בזמן וקפא.** ללקט לו משלו או מן ההפקר: **טול מה שעשית.** כל מה שלקטת יהא שלך: אין שומעין לו. אע"ג דבכל דוכתי אית ליה שיהוה כקפא כקפא גבי פועל כל תלין שכרו כתיב (ויקרא יט) מאי דלתני בדיה משמע: **גב' דליה ליה אגרא גביה.** זה אינו חפץ במתנתו והוא מוסיף שנתנו מוריעתו: **אכל סיפא דאית ליה אגרא גביה.** זה כל לכופו על שכרו והוא אומר לו טול זה דפרעון אימא כו': **ממרי רשותיך.** מבעל חובך: **פארי אפרע.** אפי' נותן לך סובין קבלס: **משום דאית ליה אגרא גביה.** משקיבל עליה קנייה באגריה: **לרינא.** דאין שומעין לו דקנייה ליה חלרו: **והפניא שומעין.** לו לאומר לפועל טול מה שעשית **בשכר.** **בשל חזירו.** שהיתה מלאכת חזירו שומעין לו: **בשל הפקר.** שומעין לו דא"ל קני ביה את דלדידיה לא קני ליה. ר"נ לטעמיה דאמר לעיל (דף י.) המגביה מציא לחזירו לא קנה חזירו נמלא שאין פעולתו עליו ואין ליה כל תלין ולא דמי לשל חזירו דהתם לכתא לממר זכי ביה את ופי לא א"ל שכר על בעל הבית על כרחו שכרו עליו אכל הכא לא: **איסיביה רבא לרב נחמן.** למימר דפועל לאו בכלל המגביה מציא לחזירו הוא אלא כד בעה"כ הוא וקנייה בעה"כ בהגבהה דפועל אפילו אמר לו עשה עמי מלאכה סתם וכל שכן הכא דשכרו ללקט מציאות ממש: **כאן בהגבהה כאן בהצטפה.** ואידי ואידי בשל הפקר מתני' כששכרו ללקט תבן וקא בהגבהה דפועל וע"כ שכרו עליו וברייתא כששכרו למלאכה הצטפה כגון לשמור או להשליך מעליה לארץ דליכא הגבהה דא"ל אכתי לא זכאי ביה אלא זיל את זכי בה: **פנאי היא.** אי קניא אי לא: **שומרי ספיחים.** של שורין לנורן שמי הלחם: **אסה אומר** אינן באין משל לצור. אם נשמע לך לא יצאו עומר ושמי הלחם משל לצור אלא משל יחיד זה שקנה מן ההפקר בשמירתו דסביחא ליה הצטפה קניא בהפקר הואיל ודבר טורח הוא ודעתו לך על ידו נשמר: **ומה אסה אומר** אין באין וכו'. הא איהו סבר דלא קניא: **מדבריך.** שאתה אומר לשמרו בחנם: **לדברינו.** שאנו אומרים הצטפה בהפקר קני אין וכו': **אמר רבא** גרסינן הכא ולעיל **אמר רבא:** **דכ"ע הצטפה בהפקר קני.** וטעמא דר' יוסי דקסבר מסרה זה לצבור ונמצאו באין משל לצבור: **ורבנן.** חיישי שמא לא יהא בלבו למסור יפה יפה בלב שלם דנוח לו שיקרבו משלו: **מדבריך.** שאתה אומר ישמרו חנם: **לדברינו.** שאנו חוששין שמא לא ימסרו יפה יפה אין עומר ושמי הלחם וכו': **בחושישין לבעלי זרועות.** שאם לא נוציא עליהן קול שהן של הקדש יש בעלי זרועות שלוקחין אותם בחזקה ולענמן: **ומה**

זמן ב"ד י"ב יום. ומכאן אנו למדים זמן צ"ד לפרוע חובו ולכמה דברים דהוי ל' יום ורצ"ג נמי אמר לעיל (דף ק"ג.) אף לענמו אין מחזיר אלא שלשים יום ומיהו לכל מוקין לא אמר שיהא זמן צ"ד ל' יום כמו הכא דהא לעיל (דף פ"ג:) גבי נשצרה כדו ולא סילקו נפלה גמלו ולא העמידה ר"מ מחייב בהויקן אין זמן צ"ד שלשים יום אם כדמשמע בהמניח את הכד (ב"ק דף קט.) והיינו טעמא שצטפה קלה יכול להקירם משם: **אמר ליה הגיעוך אין שומעין** י"ב. אע"ג דמפקיר זכוי לאחר נפילת אונס אמרי' בפרק המניח (שם דף קט.) דפטור הכא דאישתמוטי קא מישתמיט ואינו מפקירו כדאמר בגמרא: **ל'יקני ליה הצרו בו.** אכל אי לאו לר"י צרבי חנינא חמי שפיר דאין קונה לו אלא היכא דעומד בצד שדהו לכן כי לא פנינהו לא דכשאתר ליה הגיעוך לא היה אכתי עומד שם: **באן בשל חזירו.** מימה למאי דס"ד ששתא אמרי' לרין לומר לו טול מה שעשית בשכר יאמר לא **לעשות בשלך** והראהו בשל חזירו. [ב] משמע דוקא לעשות בשלו אז נותן לו שכרו משלם אכל סתמא לא ותימה א"כ אמרי' אינטריך לשנויי כאן בשלו כאן בשל הפקר לישני כאן ששכרו לעשות שלו כאן ששכרו סתמא בשל חזירו ואור"י דמשום הכי לא משני הכי דהא פשיטא דאם שכרו לעשות בשל חזירו דשומעים לו אכל הא דמשני לעיל הא בשל חזירו חידוש הוא וכן כאן בשל הפקר דהא לא קאי הכי וכן מה שממרן לטוף דבהצטפה שומעין לו חידוש הוא דקא משמע לן דהצטפה בהפקר לא קני: **שומרי ספיחים.** פירשמי צסוף פ' הוזהב (ט) (לעיל דף ק"ג.) מחורתא

בב א מיי פ"ג מהל'
שניים ה"י ח סמג
עשין כט טושי"ע ח"מ ס' קסו:
בב ב ג מיי פ"ט מהל'
ספרות ה"י י סמג
עשין פט טושי"ע ח"מ ס' שלו ספיף ב:
בד ד מיי פ"ד מהל'
שניים הלכה ח סמג
עשין כט טושי"ע ח"מ ס' קסה:
בה ה מיי פ"ג מהל'
מקי ממון הלכה יט
סמג עשין סה טושי"ע ח"מ ס' תתו:
בו ו טושי"ע ח"מ סמג
בו ז מיי פ"ד מהל'
שקלים הלכה ה:
בח ח מיי ש"ב ה"י ו:
בח ט מיי פ"ג מהל'
מדיס ה"י יט
טושי"ע ח"מ ס' רעב ספיף יא:
ל י מיי פ"ד מהל' שקלים
הלכה ו:

(א) גע' תוס' ב"ק ט. ד"ה רב הונא. (ב) לעיל קטו: וסא חיאה נפתחה במנה רב אמר וכו' וכן יתכן להיות כאן נפתחה במנה. (ג) ב"ק מט: לעיל יא. דף קב. מולין קמא. (ד) ב"ק מט: ב"ב כ"ג. (ה) לעיל עו. ק"א. (ו) לעיל י. י"ג. (ז) שקלים פ"ד מ"א מנחות פ"ג. (ח) ר"ה ז. יומא לה: ועי' בתוס' שם. טו. ע"ג לעיל.

הגהות הב"ח

(א) גב' א"ל רבא לרי נחמן בשלו: (ב) תוס' ד"ה שומרי וכו' פ' הוזהב. כ"ב דף נח ד"ה לשמור:

הגהות הגר"א

[א] גב' טעמא דפניניה טו. כ"ב א"ל בספא בפועל אפי' בלג"ה. ר"ש ב"ב וטושי"ע אכל ר"י גי' חולקין וטעמיה של שצ"א סיון דחייב לו מקני ליה ועי' ס' שלי' ס"ב וס' ע"ב ס"ו (וע"ש צדכי רבנו ס"ק קט"ו ו"ט): [ב] תוס' ד"ה לעשות. משמע דוקא בו. כ"ב ודוקא דלא א"ל ששכרם עליו ע"י א' (ועי"ש רבנו ב"מ ס' שלי' ס"ק ב').

מוסף רש"י

ממרי רשותיך. האם אכר אמה טושה בו פארי אפרע. סובין כשוהין (רשב"ם ב"ב צב.). בזמן שאמר לו בעל הבית נכש עמי היום. ולא נשכר עמו אלא לניכוש ועדורו כשהגביה המציאה אין זו מלאכת בעל הבית וקניאה פועל הוא ויכח לו משכרו שכל פעולת ניכוש ועדורו כל שעת הגבהה (לעיל י.). אבל אם אמר לו עשה עמי מלאכה היום. כל מלאכה שהוא עושה מלאכת בעל הבית היא וקנה בעל הבית (שם). שומרי ספיחי שביעיות. של שורין לפני העומר שלא ילקטו העניים (מנחות פ"ג. מכת"י.). נוטלין שרכין מתרומת הלשכה. לפי שהם הפקר ונרין לנחמן מפני היותו ומפני העניים שלא ילקטוהו קודם לעומר כדי שיהא העומר בא מהם (מנחות ט"ז).

